Nederlandse huizen zijn een stuk killer geworden

Posted on 1 april 2023 by Nick Ottens

De dure energie grijpt diep in in het dagelijks leven van Nederlanders. Het leidt niet alleen tot een groot beslag op de uitgaven. Nederlandse woningen waren de afgelopen winter ook een stuk kouder dan in voorgaande jaren, met name nadat gas en stroom vanaf eind 2021 peperduur werden.

De thermostaat stond deze winter een paar graden lager dan normaal. Dubbelglas en warmtepompen zijn niet aan te slepen. De campagne van minister voor Klimaat Rob Jetten (D66) om korter te douchen sloeg echter minder aan.

Thermostaat op 18 graden

Nederlanders zetten de thermostaat afgelopen winter op gemiddeld 18 graden, de laatste temperatuur van Europa. Wie wel eens in Oost-Europa of de Alpen komt weet: hoe kouder het land, hoe warmer binnen de kachel staat. Onderzoek van warmtefabrikant Tado bevestigt het. Duitsers houden de binnentemperatuur bijvoorbeeld op gemiddeld 19,4 graden.

Voorlichtingscentrum Milieu Centraal merkte over het jaar 2022 een enorme stijging van de belangstelling voor besparingstips. Volgens energiedeskundige Puk van Meegeren verdubbelde het webbezoek. Milieu Centraal heeft iets andere cijfers dan Tado. Zeven op de tien huishoudens met een cv-ketel zetten volgens hen de thermostaat gemiddeld twee graden lager, op 19 in plaats van 21 graden.

Dat was lange tijd 'niet de meest populaire tip,' zegt Van Meegeren, 'en dan zie je dat door extreem hoge prijzen mensen echt wel een stap gezet hebben waar ze anders niet zomaar toe bereid waren'. De overheidscampagne 'Zet ook de knop om' adviseert om de thermostaat overdag op 19 en 's nachts op 15 graden te zetten.

Ook wordt Nederlanders aangeraden om niet meer dan 5 minuten te douchen. Dat advies vindt nauwelijks gehoor, blijkt uit onderzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat naar de effectiviteit van de campagne, die een slordige 1 miljoen euro heeft gekost. Wel is het ministerie verheugd dat bijna alle Nederlanders – 96 procent – minstens één energiebesparende maatregel hebben getroffen.

Een kwart minder gasverbruik

Het gemiddelde aardgasverbruik per woning nam volgens het CBS vorig jaar met een kwart af. Twee vijfde van die daling zou zich laten verklaren door de zachte winter, drie vijfde door bewuste besparingsmaatregelen.

Het CBS heeft nog niet de cijfers voor het elektriciteitsverbruik per woning in 2022. Wel weet het bureau dat zowel gas- als elektriciteitsverbruik al jaren dalen. Het gemiddeld gasverbruik per woning nam tussen 2011 en 2021 met 12 procent af, het gemiddelde stroomverbruik met 14 procent. En dat laatste is ondanks de groeiende populariteit van inductiekookplaten en warmtepompen. Die apparaten worden namelijk ook steeds energiezuiniger.

Warmtepompen nuttiger dan elektrisch koken

De helft van de Nederlanders kiest inmiddels voor elektrisch koken wanneer ze een nieuwe kookplaat aanschaffen. Hoewel inductie minder besparing oplevert dan consumenten denken. 'Mensen overschatten dat heel erg,' zegt Van Meegeren. Koken is maar 3 procent van de gasrekening. Deelnemers aan een onderzoek van Milieu Centraal dachten aan 17 procent. Het heeft er volgens Van Meegeren mee te

maken dat bij mediaberichten over gas vaak plaatjes van kookpitten worden geplaatst.

Twee derde van de gasrekening gaat op aan verwarming. Het groeiende aantal warmtepompen zet dus meer zoden aan de dijk. Er zijn er inmiddels 1,3 miljoen in Nederland, waarvan de helft sinds 2020 is geïnstalleerd. 940.000 warmtepompen staan in woningen, de rest in kantoren, scholen, winkels en kassen. Het kabinet Rutte Vier wil in 2026 (hybride) warmtepompen verplicht stellen wanneer de cv-ketel wordt vervangen.

Dat mag wat kosten. Een hybride warmtepomp kost al gauw 6.000 euro. De overheid geeft 30 procent subsidie. De verwachting is dat na 2026 jaarlijks 300.000 warmtepompen zullen worden geïnstalleerd. Dan moeten er nog flink wat installateurs worden opgeleid. Volgens de Vereniging Eigen Huis wachten kopers nu al gemiddeld een jaar.

Voor de energiecrisis hadden veel eigenwoningbezitters al geïnvesteerd in isolatie. Vrijwel alle eengezinswoningen gingen de energiecrisis in met dubbelglas. 79 procent had dakisolatie, 71 procent gevelisolatie en 61 procent vloerisolatie.

In Amsterdam zijn er nog 100.000 woningen met enkelglas, vooral monumentale panden. Om dubbelglas te installeren moet vaak het kozijn worden vervangen, en dat vergt een vergunning van 250 euro plus 3 procent van de bouwkosten. Wie subsidie krijgt van het Rijk, kan die zo direct overmaken op de rekening van de gemeente Amsterdam.

Vooral sociale huurders leven in energiearmoede

Huurders hebben het moeilijker. Volgens TNO kwamen er in twee jaar tijd zo'n 90.000 huishoudens bij die in 'energiearmoede' leven. Het totaal is nu 600.000. Zij wonen in een slecht geïsoleerd huis, hebben hoge energiekosten en een laag inkomen. Twee op de drie huren van een woningbouwcorporatie. Van de particuliere huurwoningen heeft nog 20 procent enkelglas.

Als de huurbaas niet investeert in isolatie, moeten bewoners tochtstrips plakken en minder vaak douchen. Gemeenten als Amsterdam en Den Haag geven tochtstrips en led-lampen weg. Een aantal wooncorporaties doet dat ook. In combinatie met radiatorfolie kan dat 5 euro per maand op de energierekening besparen.

Budgetcentrum Nibud ziet nog geen toename in huishoudens die worden afgesloten van het gas en licht. De betalingsachterstanden bij energieleveranciers nemen wel toe. 30 procent van de Nederlanders betaalde vorig jaar een rekening te laat. 37 procent zei moeite te hebben om rond te komen.

Zonder prijsplafond was het erger geweest

Zonder compensatie van de overheid – eerst tijdelijk lagere energiebelastingen, toen het prijsplafond – was het erger geweest. TNO denkt dat er dan 400.000 in plaats van 90.000 energiearmen bij waren gekomen.

'Grote groepen zitten op dit moment structureel klem,' zegt Nibud-directeur Arjan Vliegenthart, 'en het is fijn dat nu de ergste paniek over de hoge energierekening eraf is, omdat de prijs wordt gedempt.' Toch waarschuwt hij dat er groepen zijn voor wie het prijsplafond slechts beperkt soelaas biedt: chronisch zieken en ouderen die veel thuis zijn.

Vanaf 2030 mogen slecht geïsoleerde woningen niet meer worden verhuurd. De Woonbond, de belangenbehartiger van huurders, vindt dat niet snel genoeg gaan en pleit ervoor om enkelglas tot 'gebrek' te verklaren. 'Dan moet de verhuurder het glas verbeteren.' Gebeurt dit niet, dan zou de huur omlaag moeten. Een meerderheid van partijen in de Tweede Kamer steunde vorig jaar een voorstel van PvdA en GroenLinks met dezelfde strekking.

De donateurs vormen het fundament van Wynia's Week. U maakt het als donateur mogelijk dat ons online magazine twee keer per week,104 keer per jaar verschijnt. Doneren kan op verschillende manieren, kijk **HIER**. Alvast hartelijk dank!